

REPORT

A New Year Listening Post

WEDNESDAY 6th January 2016 2.30pm to 5.30pm

Conveners: Tóra Petersen & Jan Willemoes

Listening Posts are based on the notion that a group of people meeting together to study the behaviour of the society as a society allows the unconscious expression of some characteristics of the wider social system and the experience of the Listening Post is itself, therefore, relevant to an understanding of society beyond individual and personal preoccupations. The aim of the Listening Post is to enable participants as individual citizens to reflect on their own relatedness to society and to try to develop an understanding of what is happening in society at this moment.

The Listening post will provide an opportunity for participants to share their preoccupations in relation to the various societal roles they may have. Collectively they are invited to try to identify the underlying dynamics both conscious and unconscious that may be predominant at this time.

Part 1. THE SHARING OF PREOCCUPATIONS AND EXPERIENCES.

In this part of the Listening Post participants were invited to identify, contribute, and explore their experience in their various social roles, be those in work, unemployed, or retired; as members of religious, political, neighbourhood or voluntary or leisure organisations, or as members of families and communities. This part was largely concerned with what might be called, 'the stuff of people's everyday lives', that relating to the 'socio' or 'external' world of participants.

Part 2. IDENTIFICATION OF MAJOR THEMES

In Part Two, the aim was collectively to identify the major themes emerging from Part One. From several presented these have been drawn together under the following interrelated themes:

Grænser oversvømmes og Identiteten flyder ud

Overalt i verden er grænserne presset og udsat for oversvømmelser via medier, kriminalitet, religion, økonomi og handelsvarer. Flygtningemasser vælter mod nordeuropa som tsunamier. Landene har ikke bredskabet til at modstå presset og lukker sig om sig selv med hegn, sanktioner og grænsekontrol. EU er ikke i stand til at holde sine "ydergrænser" og nu er det blevet til "dine grænser og mine grænser".

Hvor er vores grænser ?? Både nationale og personlige identiteter er under voldsomt pres af grænseoverskridelserne. Unge antager en global og amerikaniseret identitet via iPads, iPhones og et forstørret fokus på "Me, Myself & I". Alskens TV-serier, youtubes, snapchats, twitters, FB-clip, film, dokumentarer og et væld af "celebrities" præsenteres massivt for de unge mange timer hver eneste dag. Det nationale sprog, traditioner og fælles fortællinger er på retræte.

Fællesskaber imploderer og modstillinger eksploderer

Stadigt flere lande i verden imploderer, hvor "indre modsætninger" resulterer i revolutioner, systemskifter, flygtningestrømme, borgerkrige osv. I andre lande opleves "school-killings", terrorhandlinger, fundamental religiøsitet og radikaliseret politik. Nytårsaften i Köln (Tyskland)

bliver flere hundrede kvinder seksuelt overgrebet omkring Domkirke og Bymidte af en koordineret horde på 1000 mænd af fremmed herkomst. Når mange forskellige menigheder og meninger mødes på "Tinghúsvöllin" (hjertet på Færøerne) i fællesbøn for politikerne under valgkampen, fremstår de implicerede modstillinger og modsætninger endnu tydeligere og truer med adskillelse og splittelse.

Det virker som om, at systemet angribes af sig selv indefra. På samme måde, som cancer er et celleangreb på andre celler i samme organisme.

Dét resulterer i eksplosive aktioner og reaktioner, der både kan række ud over egne grænser og resulterer i passivitet og stagnation. Evnen til at se sig selv – individ, gruppe, organisation eller samfund – som en del af en større organisme – forekommer at være reduceret væsentligt. Fælles ansvarlighed er snart blevet til Selvansvarlig.

Fólkakirkjan – kirken for folket - forsøger at omfavne de mange forskelligheder, styrke enhedsfølelsen og inkludere "de fremmede". Men samtidig er vi i en nutid, hvor kortsigtede meninger, emotioner og politiske vinde får stadigt større magt, og gør det til en vanskelig udfordring at fastholde sammenhold!

Eksponeringsliderlighed eller "Fagre nye verden"

("Brave New World" af Aldous Huxley)

Den ældre og modne del af befolkningen oplever, at stadigt flere eksponerer sig selv som individer, istedet for som en del af et fællesskab. "Individet i rollen" har overtaget i forhold til "Rollen i Systemet". Der er en stigende trang til at eksponere sig selv i sociale medier, direkte TV og andre elektroniske sammenhænge i en eskaleret Selfie-kultur. Vores "hukommelse" bliver stadigt kortere, samtidig med at traditioner og kulturelle rødder bliver færre og overfladiske.

Den yngre del af befolkningen finder det naturligt og betragter det mere som brug af mulighed og medie i den "Fagre nye verden", som det er beskrevet i Aldous Huxley's "Brave New World". De "zapper" rundt på de spidsfortællinger og sensationsnyheder, som vælter rundt med højhastighed i cyberspace. De ældre snakker om iPad-fri ferie, mens de yngre snakker om feriestedets opkoblingshastighed.

Sortering af Overflow!

De fleste har trænet sin egen sorteringsmekanik, mens andre ikke får håndteret dette overflow og overbelastes. Det er nemmere at google, hvordan en banan kan skæres på 10 forskellige måder, end at forholde sig til flygtninge og grænseproblematikken – så det gør vi!

Men er det ikke farligt, når sorteringen foretages af andre end os selv? Hvem er det, der serverer hvilken information for os? Bliver vi ikke hjernevaskede, når vi ukritisk forholder os til det første der serveres og straks går videre til den næste servering? "*Mængden af informationer overstiger langt mine ressourcer til at håndtere dem!*" Hukommelsen er kort! Vi forholder os til selve informationen – ikke om den er sand eller falsk! I New Zealand, på anden side af kloden, er nyheden at der her på Færøerne dræbes 30.000 hvaler om året, men fakta er, at der dræbes 800-1000 hvaler, som alle bliver delt og spist af fangerne selv.

Individet træder frem – Fællesskabet træder tilbage

Der findes ikke visionær politik, der kan samle befolkning og kræfter. Politikere skifter flok og synspunkt, som andre skifter underbukser. Alle er sig selv og sit lokalområde nærmest og respekterer ikke parti-disciplin og solidaritet. Fagforeninger og andre funktionelle fællesskaber mister terræn og individuelle standpunkter dominerer debat og dagsorden. Erhvervslivet lægger arm med politikere og vinder debatten – Profitten vinder *over* principper om rimelighed og lighed! Under overfladen domineres kvinder af mænd og visse religiøse menigheder og fællesskaber udmanøvrerer offentlige og sociale instanser og institutioner.

Tolerancen danser med Frygten

Befolkningen forsøger at fastholde nogle grundværdier og stå imod de mange forandringer og voldsomme hændelser: Flygtningestrømme, fiskeri-reform, ægteskabslove, klimaforandringer, krige i mellemøsten, åbenlys magtmisbrug osv. Mange er blevet mere intolerante, mindre fleksible og meget mere bange. Det er trygt at give sine "Likes" på Facebook, men det almene giver ingen økonomisk støtte til flygtninge og ingen vil åbne sin dør for (det) fremmede. Og dog er der et væld af frivillige kræfter og græsrodder, der hver dag arbejder på at hjælpe flygtninge, nødstedte og trængende i store dele af verden. Vi er en af de rigeste nationer i verden når det handler om at ressourcer og økonomi, men også en af de fattigste, når det handler om at give til trængende.

Tolerancens dans med Frygten skubber os ind i en observatørrolle, der præges af passivitet, fremmedgørelse og en skjult, grim følelse af skam.

Smørhul i verden med passiv udsigt

Mens store dele af verden oversvømmes af flygtninge, naturkatastrofer og stadigt større uligheder befinder vi os i et "cosy corner of the world". Vi er en lille Ø-nation med kun 50.000 borgere omgivet af fiskerigdomme, langt fra andre og alting. Vi er som et skib på havet, der ikke berøres af en tsunami på samme måde som fastlandets kyster og grænser. Vi betragter alt dét, som sker omkring os i verden, men forholder os ikke aktivt til noget.

Det er for mange vanskeligt at acceptere, at vi uansvarligt tager ansvar for os selv alene. Vi bliver alene. Vi sidder med en balkonudsigt og er vidne til dramaet på den globale scene under os!

Nærværet forsvinder med Tilstedeværet!

Der er krav til os alle om at være tilstedeværende i cyberspace. Mange har sin iPhone med i seng, med på potten og med ved bordet, når vi spiser sammen i familien. Mange føler sig "connected" og af betydning i dette medie, der hele tiden "ping'er" og kalder på din opmærksomhed. Selv "gleði og greði" er for flere koblet på cyberspace.

Men kontakten med den du sidder ved siden af falmer. Evnen og færdighederne til social kontakt – med sig selv og andre – i et fysisk og følt nærvær, svækkes. Derved svækkes også fundamentet for bevidst og aktivt fællesskab – tastaturet og skærmen dominerer og levner kun lidt plads til tale, øjenkontakt og kontaktkvalitet.

Hamskifti (Sloughing)

Vi er mdt i en voldsom transformation, der sker så hurtigt at kløften mellem generationer, fortællinger og mennesker ikke bindes sammen.

Vores højhastighedssamfund fremelsker det hurtige, overfladiske og medieeksponerede bidrag, som beherskes af de unge. Det er skræmmende for de ældre, men den nye generation klarer altid at fode sig !

Fundament og vilkår for samfund og eksistens er under så voldsom en forandring, at der reelt er tale om et hamskifte – et skifte fra én eksistensform til en helt anden eksistensform.

De tiende og de brokkende (grenj!)

Vi har aldrig haft det bedre og haft flere ressourcer - og vi har aldrig være mere utilfredse. Vi har lige fået ny finanslov og alle er utilfredse – både dem der har fået og dem der skal betale!

Måske er vi i et dilemma: Vi betragter lidelsen hos andre, men undlader at tage aktivt ansvar. Den tavse stemme – da der bliver spurgt til den på Lytteposten – giver udtryk for skam og dårlig samvittighed. Og det megen brokkeri og negative holdning skal legitimere at ville have mere !

Part 3. ANALYSIS AND HYPOTHESIS FORMATION

Hypotese 1: Ydre grænser oversvømmes – Indre grænser sammentrækkes

Overalt i verden punkteres, provokeres og oversvømmes grænser og territorier: Flygtningestrømme, sociale medier, kriminalitet, økonomi, religion osv. De ydre grænser fungerer ikke i praksis og de indre grænser trækker sig sammen.

Samtidig tydeliggør sammentrækningen om indre grænser indre forskelle og radikaliserede kræfter, der angriber eget "cellesystem" som cancer.

Borgeren oplever det fremmede som stærkt truende mod egen livsform og normer i samfundet. Radikaliseringen og polariseringen, der tydeliggøres i de indre grænser sammentrækning opleves som skræmmende og en trussel mod fællesskab og solidaritet. Borgeren oplever derfor både en ydre og en indre trussel, der skaber angst for at blive overvældet, tilintetgjort og udslettet.

Det resulterer i en systemisk implosion, hvor borgeren enten reagerer eksplosivt på sociale medier *eller* forfalder til passivitet og tilbagetrækning fra fællesskab og solidaritet.

Hypotese 2: Individet træder i forgrund, sammenhæng træder i baggrund

Vi lever i et højshastighedssamfund, hvor menneskelig kontakt, informationer, stimulans og anerkendelse eksisterer i små og hyppige "flash" i elektroniske medier på vores iPhones, der "ping'er" uafbrudt med "Likes", snapchats og Twitters. Menneskeligt nærvær består i overfladisk eksponering af sig selv (Selfie's af sit Selv). Historie, traditioner og fordybelse mister fodfæste. Det rammer modne og ældre borgere som tab af forankring, nærvær og tryghed. De unge borgere "svømmer ovenpå" i den nye orden, hvor fundamentet er det indre univers' tilstedevær i det globale cyberspace. Individet eksponerer *sig selv* i sin egen væren og kun sjældent i en sammenhæng med forankring i fælleshed. Hastigheden hvormed forandringer finder sted er så høj, at kløften mellem *dét der er (!)* og *dét der var (!)*, bliver så stor, at det opleves som et voldsomt og totalt hamskifte.

Borgeren oplever, at det stadigt mere overfladiske liv skaber et overfladisk forhold til sig selv. Et tab af eksistentiel forankring er forbundet med angst, som er for overvældende til, at individet tør mærke den i sig selv. Derved opstår en afhængighed af opkobling på "det elektroniske selv", hvor behov kan stimuleres hyppigt i "flash-mode".

Det resulterer i et generationsskifte – et hamskifte uden naturlig overgang! – hvor Individ-eksponering træder i forgrunden, mens sammenhæng og fællesskab træder i baggrund eller forsvinder.

Hypotese 3: Cosy Corner of the World

Færøerne er et lille ø-samfund midt i NordAtlanten og har sine naturlige grænser til resten af verden i form af et stort ocean. Derfor er de fysiske grænser ikke under direkte pres og ikke oversvømmet. Det er et mikrosamfund med Balkonudsigt til lidelser og nød i resten af verden. Vi har aldrig haft det bedre og aldrig giver udtryk for større utilfredshed. På trods af rigdom tager nationen ikke medansvar for hjælp og bistand, men befolkningen bruger mange frivillige ressourcer på at hjælpe nødstedte og flygtninge i andre dele af "the global society".

Borgeren oplever det skamfuldt, at myndigheder er tilskuere til verdens nød uden at tage et medansvar. Borgerne skal både håndtere skammen ved passivitet, angsten for oversvømmelse af egne grænser og lettelsen over ikke at "gå fri". Borgeren befinder sig i en latent dårlig samvittighed, der dæmper glæde og tilfredshed.

Det resulterer i en adfærd, hvor borgeren er aktiv på sociale medier, men passiv i sin væren og ansvar. Indre magtkampe præger samfundet, hvor stærke mænd og stærke menigheder styrer, men borgeren holder kikkerten for det blinde øje og det italesættes ikke. Borgerne udtrykker utilfredshed, der legitimerer passivitet og skærmer for stærke følelser af skam.